

บันทึก

เรื่อง หรือปัญหาตามมาตรา ๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติ
ยศตำรวจ พุทธศักราช ๒๕๕๐

กระทรวงมหาดไทยได้มีหนังสือ ที่ มท.๐๑๐๐/๔๕๕๖ ลงวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๓ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า กระทรวงมหาดไทยได้มีคำสั่งที่ ๑๓๙/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ เรื่อง แต่งตั้งว่าที่ยศ โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติยศตำรวจ พุทธศักราช ๒๕๕๐ แต่งตั้ง พล.ต.ต.ศรีศักดิ์ ธรรมรักษ์ รอง ปลัดกระทรวงมหาดไทยฝ่ายความมั่นคง พล.ต.ต.จรัส มังคลารัตน์ ผู้ตรวจราชการ กระทรวงมหาดไทย และ พล.ต.ต.กริช บังคมสวัสดิ์ ผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย รวม ๓ นาย ซึ่งในขณะแต่งตั้งมิใช่ข้าราชการตำรวจ ให้เป็นว่าที่พลตำรวจเอก ซึ่งในเรื่องนี้มีปัญหาว่า ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจะแต่งตั้งบุคคลใด ให้ว่าที่ยศตำรวจสัญญาบัตร โดยไม่ต้องเป็นไปตามขั้นซึ่งได้ระบุไว้ตามกฎหมายและระเบียบ ข้อบังคับว่าด้วยการบรรจุและแต่งตั้งเช่นเดียวกันกับกรณีทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งตาม ความในวรรคแรกแห่งบทบัญญัติเดียวกันได้หรือไม่ กระทรวงมหาดไทยจึงขอให้คณะกรรมการ กฤษฎีกาพิจารณาว่า คำสั่งแต่งตั้งดังกล่าวชอบด้วยพระราชบัญญัติยศตำรวจพุทธศักราช ๒๕๕๐ หรือไม่

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๘) ได้ พิจารณาข้อหาดังกล่าวและฟังคำชี้แจงข้อเท็จจริงจากผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (สำนักงาน ปลัดกระทรวงมหาดไทย และกรมตำรวจ) แล้ว เห็นว่า การแต่งตั้งให้ยศตำรวจสัญญาบัตรนั้น กำหนดไว้ในมาตรา ๕^๑ แห่งพระราชบัญญัติยศตำรวจ พุทธศักราช ๒๕๕๐ โดยความในวรรคแรก ของมาตราดังกล่าวบัญญัติว่า “การแต่งตั้งให้ยศตำรวจสัญญาบัตรให้ทำโดยประกาศพระบรม ราชโองการและให้เป็นไปตามขั้นซึ่งได้บรรจุไว้ตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับว่าด้วยการบรรจุ และแต่งตั้งข้าราชการกรมตำรวจ เว้นแต่ผู้ที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งให้ยศเป็น พิเศษ” ซึ่งแสดงว่าความในวรรคนี้ได้แยกการแต่งตั้งบุคคลให้ยศเป็นนายตำรวจสัญญาบัตรเป็น สองกรณี คือ กรณีแต่งตั้งยศตำรวจสัญญาบัตรสำหรับข้าราชการตำรวจตามปกติ และกรณีทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานยศตำรวจสัญญาบัตรแก่บุคคลใดเป็นพิเศษตามพระราช

^๑มาตรา ๕ การแต่งตั้งให้ยศเป็นนายตำรวจสัญญาบัตรนั้น ให้ทำโดยประกาศพระบรมราช โองการ และให้เป็นไปตามขั้นซึ่งได้บรรจุไว้ตามกฎหมาย และระเบียบข้อบังคับว่าด้วยการบรรจุและแต่งตั้ง ข้าราชการกรมตำรวจ เว้นแต่ผู้ที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งให้ยศเป็นพิเศษ

ส่วนการแต่งตั้งผู้ใดให้ว่าที่ยศนายตำรวจสัญญาบัตรชั้นใดชั้นรวมนั้น ให้ทำโดยคำสั่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

อัชฌาย์ เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติในวรรคนี้แล้ว เห็นว่า การแต่งตั้งบุคคลอื่นที่มีใช้ข้าราชการตำรวจให้มียศตำรวจสัญญาบัตร น่าจะมีได้กรณีเดียว คือ กรณีทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งเป็นพิเศษ และเป็นกรณีที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งได้โดยไม่ต้องเป็นไปตามชั้นซึ่งบรรจุไว้ตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับว่าด้วยการบรรจุและแต่งตั้งข้าราชการตำรวจ เพราะบุคคลดังกล่าวมิใช่ข้าราชการตำรวจ และแม้บุคคลดังกล่าวจะมียศตำรวจตามที่จะได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ พระราชทานให้ แต่ก็น่าจะมิได้มีตำแหน่งหน้าที่ใด ๆ ในกรมตำรวจ ดังนั้น การแต่งตั้งจึงไม่ต้องเป็นไปตามชั้นซึ่งบรรจุไว้ตามกฎหมาย ส่วนกรณีอื่นเป็นการแต่งตั้งผู้ที่เป็นข้าราชการตำรวจ ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับชั้นและตำแหน่งที่บรรจุไว้ จึงต้องเป็นไปตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับว่าด้วยการบรรจุและแต่งตั้งข้าราชการกรมตำรวจ

สำหรับการแต่งตั้งให้ว่าที่ยศตำรวจสัญญาบัตรตามมาตรา ๕ วรรคสอง นั้น โดยลักษณะเป็นการแต่งตั้งให้มียศชั่วคราวก่อนที่จะแต่งตั้งให้มียศถาวรในภายหลัง จึงเป็นการแต่งตั้งข้าราชการตำรวจให้ว่าที่ยศตำรวจสัญญาบัตรชั้นใดชั้นหนึ่ง (ซึ่งตามมาตรา ๕ วรรคสุดท้าย^๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑ ให้ถือเสมือนมียศสัญญาบัตรชั้นนั้น ๆ) เพื่อให้บุคคลนั้นสามารถปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งใด ๆ ซึ่งผู้ดำรงตำแหน่งจะต้องมียศชั้นนั้นได้เป็นการชั่วคราวก่อนที่จะมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งให้มียศตำรวจสัญญาบัตรตามวรรคหนึ่ง มิใช่เป็นการแต่งตั้งยศให้โดยผู้ได้รับไม่มีตำแหน่งหน้าที่อย่างใดในกรมตำรวจ ดังนั้น การแต่งตั้งยศว่าที่ตำรวจสัญญาบัตรจึงต้องเป็นไปตามชั้น ซึ่งบรรจุไว้ตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับว่าด้วยการบรรจุและแต่งตั้งข้าราชการกรมตำรวจด้วย นอกจากนี้จะเห็นได้ว่า มาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติยศตำรวจ พุทธศักราช ๒๔๘๐ ระบุเรื่องการแต่งตั้งให้มียศพิเศษซึ่งไม่ต้องเป็นไปตามชั้นซึ่งได้บรรจุไว้ตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับว่าด้วยการบรรจุและแต่งตั้งข้าราชการกรมตำรวจไว้เพียงกรณีเดียวคือ กรณีทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งเป็นพิเศษ ฉะนั้นการแต่งตั้งดังกล่าวก็จะเป็นการแต่งตั้งให้มียศเป็นนายตำรวจสัญญาบัตรทันทีมิใช่แต่งตั้งให้มียศว่าที่เป็นการชั่วคราว กรณีดังกล่าวมานี้จะเห็นได้ว่ากฎหมายไม่ประสงค์จะให้มีการแต่งตั้งยศว่าที่ตำรวจสัญญาบัตรเป็นกรณีพิเศษแต่อย่างใด จึงมิได้บัญญัติเรื่องนี้ไว้

อำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยที่จะแต่งตั้งยศตำรวจเป็นกรณีพิเศษได้ระบุไว้โดยเฉพาะในมาตรา ๖^๓ แห่งพระราชบัญญัติยศตำรวจ พุทธศักราช ๒๔๘๐ ซึ่งเป็น

^๒มาตรา ๕ ชั้นข้าราชการตำรวจมีดังนี้

(๑) ชั้นพลตำรวจ ได้แก่ พลตำรวจกองประจำการ พลตำรวจสำรองพลตำรวจสำรองพิเศษ พลตำรวจพิเศษ และพลตำรวจสมัคร

ฯลฯ

ฯลฯ

(๒) ชั้นประทวน ได้แก่ ผู้มียศสิบตำรวจตรี สิบตำรวจโท สิบตำรวจเอกจำสิบตำรวจ และนายดาบตำรวจ

(๓) ชั้นสัญญาบัตร ได้แก่ ผู้มียศตั้งแต่ร้อยตำรวจตรี ขึ้นไป

ว่าที่ยศใดให้ถือเสมือนยศนั้น

^๓มาตรา ๖ การแต่งตั้งให้มียศเป็นนายตำรวจชั้นประทวนนั้น ให้ทำโดยคำสั่งรัฐมนตรีว่าการ

อำนาจแต่งตั้งให้มียศเป็นนายตำรวจชั้นประทวนเท่านั้น อำนาจของรัฐมนตรีกว่า การกระทรวงมหาดไทยตามมาตรา ๕ มีลักษณะทำนองเดียวกับกรณีทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งให้มียศเป็นพิเศษตามมาตรา ๕ กล่าวคือ รัฐมนตรีกว่า การกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจแต่งตั้งบุคคลใดให้มียศนายตำรวจชั้นประทวนได้โดยไม่ต้องเป็นไปตามชั้นซึ่งได้บรรจุไว้ตามกฎหมาย และระเบียบข้อบังคับว่าด้วยการบรรจุและแต่งตั้งข้าราชการกรมตำรวจ ความในมาตรานี้จึงเป็นเหตุผลสนับสนุนอีกชั้นหนึ่งว่า รัฐมนตรีกว่า การกระทรวงมหาดไทยไม่มีอำนาจแต่งตั้งยศตำรวจเป็นกรณีพิเศษนอกเหนือจากอำนาจตามมาตรา ๖ นี้

ดังนั้น ตามมาตรา ๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติยศตำรวจ พุทธศักราช ๒๔๘๐ รัฐมนตรีกว่า การกระทรวงมหาดไทยจึงมีอำนาจแต่งตั้งเฉพาะข้าราชการตำรวจให้ว่าที่ยศนายตำรวจสัญญาบัตร และการแต่งตั้งต้องเป็นไปตามชั้นซึ่งได้บรรจุไว้ตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับว่าด้วยการบรรจุและแต่งตั้งข้าราชการกรมตำรวจ รัฐมนตรีกว่า การกระทรวงมหาดไทยไม่มีอำนาจแต่งตั้งบุคคลอื่นที่มีใช้ข้าราชการตำรวจให้ว่าที่ยศนายตำรวจสัญญาบัตรได้.

(ลงชื่อ) อมร จันทสมบุรณ์

(นายอมร จันทสมบุรณ์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เมษายน ๒๕๒๓

กระทรวงมหาดไทย หรือผู้บังคับบัญชาที่ได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีกว่า การกระทรวงมหาดไทย และให้เป็นไปตามชั้นซึ่งได้บรรจุไว้ตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับว่าด้วยการบรรจุและแต่งตั้งข้าราชการกรมตำรวจ เว้นแต่ผู้กรัฐมนตรีกว่า การกระทรวงมหาดไทยแต่งตั้งให้มียศเป็นพิเศษ